

ספר

שולחן ערוך
אורח חיים
מחבר עם רמ"א

הלכות
חנוכה

מהולק לשלשים יום
קודם חנוכה
עמוד אחד ליום

עוד הוספנו קונטרס חדש
"שלשים יום קודם החג"

4

ספר

שולחן ערוך

אורח חיים

מחבר עם רמ"א

הלכות

חנוכה

מהולק לשלשים יום

קודם חנוכה

עמוד אחד ליום

עוד הוספנו קונטרס חדש

"שלשים יום קודם החג"

הוצאת:

מצוה גדולה לזכות את הרבים

לפרסם את הלימוד שו"ע אורח חיים – מחבר עם רמ"א
בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל – לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא"
ע"י לימוד "הלכה" בכל יום – שהוא תורה לשמה
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
בפרט מי שזוכה ללמוד וללמד ולפרסם לאחרים לימוד
הלכות חנוכה, כדאיתא במפורש בגמרא שבת:

**אמר רב הונא הרגיל בנר
הויין ליה בנים תלמידי חכמים**

בנים תלמידי חכמים, דכתיב (משלי 1) כי נר מצוה ותורה אור, על ידי נר
מצוה דשבת וחנוכה בא אור דתורה. (רש"י)

הפצה ראשית:

MIFAL ORACH CHAYIM

4620 12 AVE.

BROOKLYN NY 11219

1 (347) 683-5939

בקשה ותודה מראש

כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לספר בלי שגיאות, ועל כן בקשתינו מאת
הלומדים, שאם ימצאו שגיאה, יואילו להעביר לנו על מנת לתקנה במהדורה הבאה בע"ה.
טעל. למסירת תיקונים הגהות והערות: 683-5939 (347)

ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים

עושה שמים וארץ

עזרי מעם ה'

כל השנה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא

ספר

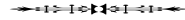
שולחן ערוך אורח חיים

מחבר עם רמ"א

לפני זקנים עם נערים

בכרך קטן למען ישאווהו בחיקם

להגות בו בכל עת ובכל מקום כאשר יחנו או יסעו

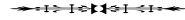
זה השלחן אשר לפני ה' אשר ערכו המחברים הקדושים

מרת רבינו יוסף קארו זיע"א

ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ

ורבינו משה איסרליש זיע"א

ובני ישראל יוצאים ביד רמה

הלכות חנוכה

מחולק לשלשים יום קודם חנוכה

עמוד אחד ליום

שולחן ערוך שו"ע בהלכות הרגל קודם הרגל שלשים יום

העצה הכי גדולה לזכות לאור החנוכה שהוא אור הגנוז בהתורה הקדושה שהעיקר בלימוד התורה הוא לימוד הלכות - לימוד שו"ע אורח חיים מחבר עם רמ"א. שהיא תורה לשמה. (ראה בקונטרס מרת רבינו יוסף קארו זיע"א - וראה בסוף הקונטרס הזה)

יוצא לאור בעזרה של ידי:

מפעל עולמי ללימוד שו"ע אורח - מחבר עם רמ"א

מטרת המפעל:

לקנות ידיעה יסודית בהלכות אורח חיים בדקות ספורות בלבד - ולזכות להיות בן עולם הבא

חשון תשס"ז לפ"ק - ברוקלין ניו יארק יצ"ו

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו

תערוך לפני שולחן נגד צורדי דשנת בשמן ראשי כוסי ריה

לפי שחודר בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד

**מפתח הסימנים
להלכות חנוכה**

סימן תרעה – נר של שבת קודם
לנר של חנוכה. ובו סעיף אחד
כד.....

סימן תרעט – בערב שבת מדליקין
נר חנוכה תחלה. ובו סעיף אחד
כה.....

סימן תרפ – שלא להניח הנרות
סמוך לפתח בליל שבת. ובו ב'
סעיפים..... כו

סימן תרפא – אין מבדילין בנר
חנוכה במוצאי שבת. ובו ב' סעיפים
כז.....

סימן תרפב – דין על הניסים
בחנוכה. ובו ג' סעיפים..... כח

סימן תרפג – סדר הלל בחנוכה. ובו
סעיף אחד..... כט

סימן תרפד – סדר קריאת התורה
בחנוכה. ובו ג' סעיפים..... לא

סימן תער – דברים האסורים
והמותרים בחנוכה. ובו ג' סעיפים
ה.....

סימן תרעא – סדר הדלקת נר
חנוכה. ומקום הנחתו. ובו ה'
סעיפים..... ו

סימן תערב – זמן הדלקת נר
חנוכה. ובו ב' סעיפים..... יב

סימן תרעג – שמנים ופתילות
הכשרות לחנוכה. ובו ד' סעיפים
יד.....

סימן תרעד – שמותר להדליק מנר
לנר. ובו ב' סעיפים..... טז

סימן תרעה – שהדלקה עושה מצוה
ולא הנחה. ובו ג' סעיפים..... יח

סימן תרעו – סדר הברכות
וההדלקה. ובו ה' סעיפים..... כ

סימן תרעז – דין אכסנאי בחנוכה.
ובו ד' סעיפים..... כב

ספר שו"ע אורח היים

הלכות חנוכה

מחבר עם רמ"א

מחולק לשלשים יום – עמוד אחד ליום

סדר הלימוד ליום כד חשון
יום א' משלשים יום קודם חנוכה

סימן תער – דברים האסורים והמותרים

בחנוכה, ובו ג' סעיפים

- א. בכ"ה בכסליו (מתחילין) שמונת ימי חנוכה ואסורים בהספד ותענית אבל מותרין בעשיית מלאכה ונוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקות ויש מי שאומר שאין להקל להם:
- ב. ריבוי הסעודות שמרבים בהם הם סעודות הרשות שלא קבעום למשתה ושמחה. הגה: ויש אומרים שיש קצת מצוה ברבוי הסעודות משום דבאותן הימים היה חנוכה המזבח (מסכ"א מפלאג). ונוהגין לומר זמירות ותשבחות בסעודות שמרבים בהם ואז הוי סעודת מצוה (מנהגים). יש אומרים שיש לאכול גבינה בחנוכה לפי שהנס נעשה בחלב שהאכילה יהודית את האויב (כל בו וכו'?):

ו אורח היים כ"ה חשון הלכות חנוכה

סדר הלימוד ליום כה חשון
יום ב' משלשים יום קודם חנוכה

ג. אין מספידין בהם אלא לחכם בפניו. הגה: ואין מתענין יום שמת בו אב או אם ותענית חלום בחנוכה עיין לעיל סימן תקס"ח סעיף ה'. ולענין צדוק הדין עיין לעיל בהלכות ראש חודש סימן ת"כ בהג"ה. ועיין לקמן סימן תרפ"ג:

סימן תרעא – סדר הדלקת נר חנוכה, ומקום הנחתו, ובו ח' סעיפים

א. צריך ליזהר מאד בהדלקת נרות חנוכה ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן להדליק:

ב. כמה נרות מדליק בלילה הראשון מדליק אחד מכאן ואילך מוסיף והולך אחד בכל לילה עד שבליל האחרון יהיו שמנה ואפילו אם רבים בני הבית לא ידליקו יותר. הגה: ויש אומרים דכל אחד מבני הבית ידליק (ממנ"ס) וכן המנהג פשוט ויזהרו ליתן כל אחד ואחד נרותיו במקום מיוחד כדי שיהא היכר כמה נרות מדליקין (מהר"א מפראג):

סדר הלימוד ליום כז חשון
יום ד' משלשים יום קודם חנוכה

ג. נר שיש לו שתי פיות עולה לו בשביל שנים:
ד. מילא קערה שמן והקיפה פתילות אם כפה עליה
כלי כל פתילה עולה בשביל נר אחד לא כפה עליה
כלי אפילו לנר אחד אינו עולה לפי שהוא
כמדורה. הגה: ולכן יש ליזהר להעמיד הנרות בשורה
בשורה ולא בעגול דהוי כמדורה (הגהות מיימוני בשם סמ"ק) ומותר
להדליק בפמוטות שקורין לאמפ"א מאחר שכל נר מובדל
הרבה מחבירו (תרומת הלשן סימן ק"ה). ויזהרו כשעושים נרות
אפילו בשעוה שאין לדבקן ביחד ולהדליקן דהוי כמדורה
(פסקי מהר"י ס"ה) אפילו בנרות של שבת ויום טוב יזהרו שלא
לעשות כן (אור זרוע):

סדר הלימוד ליום נח חשון
יום ה' משלשים יום קודם חנוכה

ה. נר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לרשות הרבים מבחוץ אם הבית פתוח לרשות הרבים מניחו על פתחו ואם יש חצר לפני הבית מניחו על פתח החצר ואם היה דר בעלייה שאין לו פתח פתוח לרשות הרבים מניחו בחלון הסמוך לרשות הרבים ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצות מניחו על שלחנו ודיו וצריך נר אחר להשתמש לאורו ואם יש מדורה אין צריך נר אחר ואם הוא אדם חשוב שאין דרכו להשתמש לאור המדורה צריך נר אחר:

סדר הלימוד ליום כט חשון
יום ו' משלשים יום קודם חנוכה

ו. מניחו למעלה מג' טפחים ומצוה להניחו למטה מי'
טפחים ואם הניחו למעלה מי' טפחים יצא אבל אם
מניחו למעלה מכ' אמה לא יצא. הגה: ואפילו לקחה
כך דלוק והניחה למטה מכ' לא יצא דהדלקה עושה מצוה
(בית יוסף נקט תוספות):

ז. מצוה להניחו בטפח הסמוך לפתח משמאל כדי שתהא מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל ואם אין מזוזה בפתח מניחו מימין ואם הניחו בדלת עצמו יניחנו מחציו של כניסה לצד שמאל. הגה: ומיהו בזמן הזה שכולנו מדליקין בפנים ואין היכר לבני רשות הרבים כלל אין לחוש כל כך אם אין מדליקין בטפח הסמוך לפתח ומכל מקום המנהג להדליק בטפח הסמוך לפתח כמו בימיהם ואין לשנות אלא אם כן רבים בני הבית שעדיף יותר להדליק כל אחד במקום מיוחד מלערב הנרות ביחד ואין היכר כמה נרות מדליקין. ומכל מקום יזהרו שלא להדליק במקום שמדליקין הנרות כל השנה כי אז לא יהיה היכר כלל ואף כי אין היכר רק לבני הבית מכל מקום היכר קצת מיהא בעיא. ובבית הכנסת מניחו בכותל דרום (כנרות המנורה, ומסדרן ממזרח למערב) (תרומת הדשן סימן ק"ז, בית יוסף), ומדליקין ומברכין (בבית הכנסת) משום פרסומי ניסא. הגה: ואין אדם יוצא בנרות של בית הכנסת וצריך לחזור ולהדליק בביתו (ריב"ש סימן קי"א). ונוהגין להדליק בבית הכנסת בין מנחה למעריב ויש נוהגין להדליק בערב שבת קודם מנחה (כל בו ואנדוקס). אם רוצה למהר להתפלל לאחר שבירך השליח ציבור והדליק אחד מהן יוכל השמש להדליק הנשארים והשליח ציבור יתפלל (מכרי"ב):

סדר הלימוד ליום ב כסלו
יום ח' משלשים יום קודם חנוכה

ח. חצר שיש לו שני פתחים משני רוחות צריך להדליק בשתייהן מפני החשד ואם שני הפתחים ברוח אחד (והם בבית אחד) (כל נ) די לו באחד מהם. הגה: ואם מדליק בשני פתחים אינו מברך רק באחד מהם ובשני מדליק בלא ברכה (כ"ן). מיהו בזמן הזה שכולם מדליקין בפנים ממש ואין היכר לבני רשות הרבים כלל אפילו יש לחצר או לבית הרבה פתחים להרבה רוחות אין מדליקים אלא פעם אחת בפנים כן נראה לי וכן המנהג פשוט:

סימן תערב – זמן הדלקת נר חנוכה, ובו ב' סעיפים

א. אין מדליקין נר חנוכה קודם שתשקע החמה אלא עם סוף שקיעתה לא מאחרים ולא מקדימים ויש מי שאומר שאם הוא טרוד יכול להקדים מפלג המנחה ולמעלה ובלבד שיתן בה שמן עד שתכלה רגל מן השוק:

סדר הלימוד ליום ד כסלו
יום י' משלשים יום קודם חנוכה

ב. שכח או הזיז ולא הדליק עם שקיעת החמה מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק שהוא כמו חצי שעה שאז העם עוברים ושבים ואיכא פרסומי ניסא הלכך צריך ליתן בה שמן כזה השיעור ואם נתן בה יותר יכול לכבותה לאחר שעבר זה הזמן וכן יכול להשתמש לאורה לאחר זה הזמן. הגה: יש אומרים שבזמן הזה שמדליקין בפנים אינו צריך ליזהר להדליק קודם שתכלה רגל מן השוק (דברי ע"מנו וטור בשם הטוספות) ומכל מקום טוב יותר ליזהר גם בזמן הזה. ומיהו הני מילי לכתחלה אבל אם עבר זה הזמן ולא הדליק מדליק והולך כל הלילה ואם עבר כל הלילה ולא הדליק אין לו תשלומין. הגה: ובלילות האחרות ידליק כמו שאר בני אדם אף על פי שלא הדליק בראשונה (מנ"א כתוב בשם מהרי"ל

ואגודה ודברי ע"מנו):

סימן תרעג – שמנים ופתילות הכשרות לחנוכה, ובו ד' סעיפים

א. כל השמנים והפתילות כשרים לנר חנוכה ואף על פי שאין השמנים נמשכים אחר הפתילה ואין האור נתלה יפה באותם הפתילות. הגה: ומיהו שמן זית מצוה מן המוכחר (מלכי וכל זו ומכרי"ט). ואם אין שמן זית מצוי מצוה בשמנים שאורן זך ונקי ונוהגין במדינות אלו להדליק בנרות של שעוה כי אורן צלול כמו שמן. ואפילו בליל שבת שבתוך ימי חנוכה מותר להדליק בנר חנוכה השמנים והפתילות שאסור להדליק בהם נר שבת, הגה: אם אינו נותן בנר רק כדי שיעור מצותו (תשובת הט"א סימן ק"ט), לפי שאסור להשתמש בנר חנוכה בין בשבת בין בחול ואפילו לבדוק מעות או למנותן לאורה אסור ואפילו תשמיש של קדושה כגון ללמוד לאורה אסור ויש מי שמתיר בתשמיש של קדושה ונוהגים להדליק נר נוסף כדי שאם ישתמש לאורה יהיה לאור הנוסף שהוא אותו שהודלק אחרון ויניחנו מרחוק קצת משאר נרות מצוה. הגה: ובמדינות אלו אין נוהגים להוסיף רק מניח אצלן השמש שבו מדליק הנרות והוא עדיף טפי ויש לעשותו יותר ארוך משאר נרות שאם בא להשתמש ישתמש לאותו נר (מלכי). אם נתערב נר חנוכה האסור בהנאה בשאר נרות אפילו אחד באלף לא בטיל דהוי דבר של מנין (תומת הט"א סימן ק"ג) אלא ידליק מן התערובות כל כך שבודאינר של היתר דולק עם נר של איסור ואז מותר להשתמש אצלן (דברי ע"מ):

- ב. הדלקה עושה מצוה לפיכך אם כבתה קודם שעבר זמנה אינו זקוק לה ואפילו כבתה בערב שבת קודם קבלת שבת שעדיין הוא מבעוד יום אינו זקוק לה וכן אם לאחר שהדליקה בא לתקנה וכיבה אותה בשוגג אינו זקוק לה. הגה: ואם רוצה להחמיר על עצמו ולחזור ולהדליקה אין לברך עליה (כשכ"א סימן תקל"ט ור"ן):
- ג. נר של חרס שהדליק בו לילה אחת נעשה ישן ואין מדליקין בו לילה אחרת אלא לוקח חדשים בכל לילה ואם אין לו אלא ישן מסיקו בכל לילה באור ונר של מתכת אינו צריך חדש ושל זכוכית או של חרס מכוסה דינו כמתכת:
- ד. אין חוששין לפתילות להחליפם עד שתכלה:

סימן תרעד – שמותר להדליק מנר לנר, ובו ב' סעיפים

א. מדליקין נר חנוכה מנר חנוכה ודוקא להדליק זה מזה בלא אמצעי אבל להדליק מזה לזה על ידי נר של חול אסור ויש מתירים גם בזה אלא אם כן הוא בענין שיש לחוש שיכבה הנר של חול קודם שידליק נר אחר של חנוכה. הגה: ונהגו להחמיר בנרות חנוכה שלא להדליק אפילו מנר לנר דעיקר מצותו אינו אלא נר אחד והשאר אינו למצוה כל כך לכן אין להדליק זה מזה (הגהות מיימוני ומרדכי). וכל זה אינו רק בעוד שדולקין למצותן אבל אחר שעבר זמן המצוה מותרים בהנאה כל שכן שמותר להדליק מהן (בית יוסף הלכות קטנות):

סדר הלימוד ליום ח כסלו
יום י"ד משלשים יום קודם חנוכה

ב. יש מי שאומר שנר של בית הכנסת ושל שבת ושל חנוכה כולם של מצוה הם ומותר להדליק זה מזה. הגה: והוא הדין נר של תלמוד תורה או נר לחולה הצריך נר (נימוקי יוסף הלכות קטנות). ובענין נר של בית הכנסת, עיין לעיל סימן קנ"ד סעיף י"ד:

סימן תרעה – שהדלקה עושה מצוה ולא הנחה, ובו ג' סעיפים

א. הדלקה עושה מצוה ולא הנחה שאם היתה מונחת במקומה שלא לשם מצות חנוכה מדליקה שם ואינו צריך להסירה ולהניחה לשם מצות חנוכה לפיכך עששית שהיתה דולקת כל היום שהדליקה מערב שבת למצות חנוכה למוצאי שבת מכבה ומדליקה לשם מצוה ומכל מקום צריך שידליקנה במקום הנחתה שאם הדליקה בפנים והוציאה לחוץ לא יצא שהרואה אומר לצורכו הוא מדליקה וכן אם מדליקה ואוחזה בידו במקומה לא יצא שהרואה אומר לצרכו הוא אוחזה:

סדר הלימוד ליום י כסלו
יום ט"ז משלשים יום קודם חנוכה

ב. יש מי שאומר דכיון דהדלקה עושה מצוה צריך שיתן שמן בנר כדי שיעור קודם הדלקה אבל אם בירך והדליק ואחר כך הוסיף שמן עד כדי שיעור לא יצא ידי חובתו:

ג. אשה מדלקת נר חנוכה שאף היא חייבת בה אבל אם הדליקה חרש שוטה וקטן לא עשה כלום ואף על פי שהניחה גדול ויש מי שאומר בקטן שהגיע לחינוך מותר. הגה: ולדידן דכל אחד מבני הבית מדליק בפני עצמו קטן שהגיע לחינוך צריך להדליק גם כן:

סימן תרעו – סדר הברכות וההדלקה, ובו ה' סעיפים

א. המדליק בליל ראשון מברך שלש ברכות להדליק נר חנוכה. ושעשה נסים. ושהחיינו ואם לא בירך זמן בליל ראשון מברך בליל שני או כשיזכור:

ב. מליל ראשון ואילך מברך שתיים להדליק ושעשה נסים. הגה: ויברך כל הברכות קודם שיתחיל להדליק (מכרי"ט):

ג. מי שלא הדליק ואינו עתיד להדליק באותו הלילה וגם אין מדליקין עליו בתוך ביתו כשרואה נר חנוכה מברך שעשה נסים ובליל ראשון מברך גם שהחיינו ואם אחר כך בליל ב' או ג' בא להדליק אינו חוזר ומברך שהחיינו:

ד. אחר שהדליק אומר הנרות הללו אנו מדליקין על
התשועות ועל הנסים ועל הנפלאות וכו' :

ה. יתחיל להדליק בליל ראשון בנר היותר ימיני
ובליל ב' כשיוסיף נר אחד סמוך לו יתחיל ויברך
על הנוסף שהוא יותר שמאלי כדי להפנות לימין
וכן בליל ג' כשיוסיף עוד אחד סמוך לשני נרות
הראשונות יתחיל בנוסף ובו יתחיל הברכה ואחר
כך יפנה לצד ימין וכן בכל לילה נמצא שתמיד
מברך על הנוסף שהוא מורה על הנס שהרי
בתוספת הימים ניתוסף הנס :

סימן תרעז – דין אכסנאי בחנוכה, ובו ד' סעיפים

א. אכסנאי שאין מדליקין עליו בביתו צריך לתת פרוטה לבעל הבית להשתתף עמו בשמן של נר חנוכה ואם יש לו פתח פתוח לעצמו צריך להדליק בפתחו אף על פי שאותו בית אינו מיוחד אלא לשינה והוא אוכל על שלחן בעל הבית. והוא הדין לבן האוכל אצל אביו. הגה: ויש אומרים דבזמן הזה שמדליקים בפנים ממש ידליק במקום שאוכל וכן נהגו (תשובה

הרשב"א סימן תקמ"ב):

ב. קטן שהגיע לחינוך צריך להדליק:

סדר הלימוד ליום יד כסלו
יום כ' משלשים יום קודם חנוכה

ג. יש אומרים שאף על גב שמדליקין עליו בתוך ביתו אם הוא במקום שאין בו ישראל מדליק בברכות. הגה: כי חייב לראות הנרות (מכ"כ) וכן נוהגין. ואפילו אם הוא אצל יהודים ורואה הנרות אם רוצה להחמיר על עצמו ולהדליק בפני עצמו מדליק ומברך עליהם וכן נוהגין (ת"מ) הדגן ומהרי"ל ותשובת מהרי"ל סימן קמ"ה):

ד. הנותר ביום השמיני מן השמן הצריך לשיעור הדלקה עושה לו מדורה ושורפו בפני עצמו שהרי הוקצה למצותו ואם נתערב בשמן אחר ואין ששים לבטלו יש מי שאומר שאין להוסיף עליו כדי לבטלו:

סימן תרעה – נר של שבת קודם לנר של חנוכה, ובו סעיף אחד

א. מי שאין ידו משגת לקנות נר חנוכה ונר שבת יקנה
נר שבת מפני שלום ביתו (ועיין לעיל סימן רס"ג סעיף
ג'). ואם יש לו לשל שבת ואין לו לנר חנוכה וליין
לקידוש היום יקנה לנר חנוכה משום פרסומי
ניסא. הגה: והוא הדין נר חנוכה קודם ליין הבדלה ועיין
לעיל סימן רצ"ו סעיף ה' :

סדר הלימוד ליום מז כסלו
יום כ"ב משלשים יום קודם חנוכה

סימן תרעט – בערב שבת מדליקין נר חנוכה תחלה, ובו סעיף אחד

א. בערב שבת מדליקין נר חנוכה תחלה ואחר כך נר שבת. הגה: ומברך עליהם כמו בחול אף על פי שמדליקין בעוד היום גדול (תרומת הדשן סימן ק"ט):

סימן תרפ – שלא להניח הנרות סמוך לפתח בליל שבת, ובו ב' סעיפים

א. בליל שבת צריך ליתן שום דבר לחוץ בין הנרות
לפתח בשביל הרוח שלא יכבה הנרות כשפותח את
הדלת:

ב. בערב שבת אסור לקבוע הנרות בדלת עצמה
אחורי הדלת ויש מי שמתיר (ועיין לעיל סימן רע"ז
סעיף א')

סימן תרפא – אין מבדילין בנר חנוכה במוצאי שבת, ובו ב' סעיפים

- א. במוצאי שבת אין מבדילין חנוכה שאין נהנים לאורו ואין מברכין על הנר עד שיאותרו לאורו:
- ב. מדליקין נר חנוכה בבית הכנסת קודם ההבדלה. הגה: וכל שכן בביתו שמדליק ואחר כך מבדיל שהרי כבר הבדיל בבית הכנסת:

סימן תרפב – דין על הניסים בחנוכה, ובו ג' סעיפים

א. כל שמונת ימי חנוכה אומר על הנסים בברכת המזון בברכת הארץ ובתפלה בברכת מודים ואם לא אמר אין מחזירין אותו (ועיין לעיל סימן רצ"ד סעיף ד' וה'). ומיהו אם נזכר באותה ברכה כל זמן שלא הזכיר את השם אפילו נזכר בין אתה להשם חוזר. הגה: יש אומרים כששכח על הניסים בברכות המזון כשמגיע להרחמן יאמר הרחמן יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מתתיהו כו' (כל זו וכנר נתבאר סימן קפ"ז סעיף ד').

ל אורח חיים כ' בסלו הלכות חנוכה

סדר הלימוד ליום כ' בסלו
יום כ"ו משלשים יום קודם חנוכה

- ב. גם במוסף של שבת ושל ראש חודש צריך להזכיר של חנוכה אף על פי שאין מוסף בחנוכה :
- ג. אין אומרים כשם שעשית וכו' אלא מסיים ועשית עמהם נסים וגבורות בימים ההם בעת הזאת ויש אומרים שאומרים אותו :

סימן תרפג – סדר הלל בחנוכה, ובו סעיף אחד

א. כל שמונת ימי חנוכה גומרין את ההלל. הגה: וכל שמונת ימי חנוכה אין אומרים תחנון וצדקתך וצדקתך ולמנצח וצדוק הדין גם בערב חנוכה במנחה ועיין לעיל סימן קל"א (מסרי"ל ומנהגים):

סימן תרפד – סדר קריאת התורה בחנוכה, ובו ג' סעיפים

א. קורין בקרבנות הנשיאים שבפרשת נשא שלשה בכל יום ומתחילין בברכת כהנים (ויש אומרים שמתחילין ביום כלות משה (טור) (וכן אנו נוהגין). וקורא אותו עם כהן ולוי וישראל קורא ביום הראשון. (ויש אומרים שהכהן קורא כל אותה הפרשה עד ביום הראשון והלוי והישראל קורין ביום הראשון) (מנהגים) (וכן נוהגין). ביום שני קורא כהן ביום השני עד פר אחד בן בקר ולוי עד ביום השלישי וישראל חוזר וקורא ביום השני ועל דרך זה בכל יום. הגה: ויש אומרים שישראל קורא ביום שלאחריו דהיינו ביום השלישי וכן בכל יום, וכן נוהגין (הגהות מיימוני פרק י"ג מהלכות תפלה). ביום שמיני מתחילין ביום השמיני וגומרין כל הסדר וקורין פרשה ראשונה של בהעלותך (ונוהגין לסיים כן עשה את המנורה) (מנהגים):

אורח חיים כ"ג כסלו הלכות חנוכה לג

סדר הלימוד ליום כג כסלו
יום כ"ט משלשים יום קודם חנוכה

ב. בשבת שבחנוכה מוציאין ב' ספרים באחד קורא
פרשה השבוע ובשני קורא בשל חנוכה ומפטיר רני
ושמחי ואם חלו בו ב' שבתות מפטיר בשניה
במלכים בנרות דשלמה. הגה: ואם חל חתונה בשבת זו
מפטירין בשל חנוכה (מנהגים):

סדר הלימוד ליום נד כסלו
יום ל' משלשים יום קודם חנוכה

ג. אם חל ראש חודש טבת בשבת מוציאין ג' ספרים וקורין ששה בפרשת השבוע ובשני קורא אחד בשל ראש חודש ומתחיל וביום השבת ובשלישי קורא מפטיר בשל חנוכה ומפטיר רני ושמחי ואם חל ראש חודש בחול מוציאין ב' ספרים וקורין באחד שלשה בשל ראש חודש ובשני קורא אחד בשל חנוכה ואם טעה החזן וקרא רביעי בשל ראש חודש אם לא הוציאו ספר שני אין צריך לקרות יותר אבל אם הוציאו ספר שני משום פגמו צריך לקרות חמישי בשל חנוכה. הגה: ואם טעה והתחיל לקרות בשל חנוכה צריך להפסיק לקרות בשל ראש חודש (אבודרהם הלכות ברכות). ואם צריך לברך על קריאת ראש חודש עיין לעיל סימן ק"מ:

ימי חנוכה

הם ימי לימוד "הלכות"

לפיכך צריך מאד מאד לזהר
בלימוד שלהן ערוך בימי החנוכה,
ועל ידי זה מובטח לו שהוא בן
עולם הבא.

[א] ימי חנוכה הם ימי הודאה, כמו שכתוב: זקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל' וכו'. וימי הודאה זה בחינת שעשוע עולם הבא, כי זה עקר שעשוע עולם הבא להודות ולהלל לשמו הגדול ותפארתו ולהפיר אותו ותפארתו, שעל ידי זה סמוכים וקרובים אליו ותפארתו, כי כל מה שיודעין ומפירין אותו ותפארתו ביותר, סמוכים אליו ביותר, כי שאר כל הדברים יתפארו לעתיד בלם, בבחינת: 'כל הקרבנות בטליו, חוץ מקרבן תודה' (מדרש רבה, צו פרשה ט, אמור פרשה כז, עין שם), שלא ישאר לעתיד, רק בחינת תודה והודאה, להודות ולהלל ולדעת אותו ותפארתו, כמו שכתוב (ישעיה י"א): "כי מלאה הארץ דעה את ה' פנים לים מכסים", שזה כל שעשוע עולם הבא.

[ב] ובחינת תודה, שהוא שעשוע עולם הבא, זה בחינת הלכות, כי ההלכות שזוכין ללמוד, בפרט מי שזוכה לחדש בהם, זה בחינת שעשוע עולם הבא, בבחינת (גדה עג): 'כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן העולם הבא'. כי בשנתחדש הלכה, נתחדש שכל וידיעה, והדעת הוא עקר שעשוע עולם הבא כנ"ל.

לו אורח חיים התעוררות לימי תנוכה הלכות תנוכה

וזה בְּחִינַת (בְּרֻכּוֹת נד): 'אַרְבַּעַת צְרִיכִין לְהוֹדוֹת, דְּהֵינּוּ תוֹדָה, שֶׁהֵם מְפָרְשִׁין בְּמִזְמוֹר ק"ז, שְׁפִים בְּסוּפָם: "מִי חָכֵם וַיִּשְׁמַר אֱלֹהִים וַיִּתְּבוּנֵנוּ חֲסִדֵי ה'". חֲסִדֵי ה'" זֶה בְּחִינַת הַלְכוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ

רבוּתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבָרְכָה (פְּתֻבוֹת צו): 'כָּל הַמוֹנֵעַ תִּלְמִידוֹ מִלְשֻׁמוֹ, כְּאִלּוּ מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ חֲסִד', שֶׁנֶּאֱמַר:

"לָמָּה מִרְעִהוּ חֲסִד" וְשִׁמוּשׁ חֲכָמִים זֶה בְּחִינַת הַלְכוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת (יִשְׁעִיָּה נ"ה): "חֲסִדֵי יְהוָה" שֶׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רבוּתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבָרְכָה (סְנֵהֲדָרִין צג): "וְה' עִמּוֹ" שֶׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ. וְנִחֵה: "וְה' עִמּוֹ", הֵינּוּ שֶׁסְּמוּךְ וְקָרוֹב לְהַשֵּׁם יִתְּבָרֵךְ, בְּחִינַת שְׁעֵשׂוֹעַ עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַלְכוֹת כַּנ"ל:

ובְּשִׁבִיל זֶה מְכַנֶּה הַתּוֹדָה בְּשֵׁם הַלְכָה, כִּי תוֹדָה מְבִיאִין כְּשִׁוּצֵאִין מִצָּרָה, כִּי כְּשֶׁנּוֹפְלִין לְאִיזוּהוּ צָרָה, חֵם וְשְׁלוֹם, אֲזִי עָקַר הַצָּרָה בְּלֵב, כִּי הַלֵּב יוֹדֵעַ וּמְרַגֵּשׁ הַצָּרָה בְּיִתְרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִשְׁלֵי י"ד): "לֵב יוֹדֵעַ מֵרַת נִפְשׁוֹ" כִּי "הַלֵּב מְבִיִן" (בְּרֻכּוֹת ס"א), וְעַל כֵּן הוּא מְרַגֵּשׁ הַצָּרָה בְּיִתְרָה. וְאֲזִי, בְּשַׁעַת הַצָּרָה, מֵתְבַנְּסִים כָּל הַדְּמִים וְעוֹלִים אֶל הַלֵּב, כְּמוֹ כְּשִׁישׁ צָרָה בְּאִיזוּהוּ מְקוֹם, חֵם וְשְׁלוֹם, אֲזִי מֵתְבַנְּסִים כָּל הַחֲכָם שֵׁישׁ שֵׁם, לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֲצָה. כְּמוֹ כֵּן נִתְקַבְּצִים כָּל הַדְּמִים וְעוֹלִים אֶל הַלֵּב, לְבַקֵּשׁ עֲצָה וְתַחֲבוּלָה כְּנִגְדַּת הַצָּרָה. וְאֲזִי חֵם שׁוֹטְפִים עַל הַלֵּב, וְאֵל הַלֵּב בְּצָרָה וּבְדַחַק גְּדוֹל, כִּי לֹא דִי שֶׁהַלֵּב דוֹאֵג בְּעֲצָמוֹ, כִּי הוּא מְרַגֵּשׁ הַצָּרָה יוֹתֵר מִכָּלֵם, אַף גַּם הַדְּמִים שׁוֹטְפִין עָלָיו וּמְצַרִּין לוֹ מְאֹד. וְעַל כֵּן כְּשִׁישׁ, חֵם וְשְׁלוֹם, צָרָה לְאָדָם, הַלֵּב דוֹפֵק בְּדַפִּיקוֹת גְּדוֹלוֹת, כִּי הוּא מְבַקֵּשׁ לְנַעֲנַע מֵעֲצָמוֹ וּלְהַשְׁלִיכֵם מֵעָלָיו, וְעַל כֵּן הוּא דוֹפֵק בְּדַפִּיקוֹת גְּדוֹלוֹת בְּשַׁעַת הַצָּרָה, חֵם וְשְׁלוֹם, וְאַחַר כֵּן כְּשִׁוּצֵאִין מִהַצָּרָה, אֲזִי חוֹזְרִין תְּהִלּוֹת הַדְּמִים לִילָךְ בְּפִסְדֵי בְּתוֹךְ שְׁבִילֵי הַגּוֹף. וְעַל כֵּן הַתּוֹדָה, שֶׁהִיא בְּאֵה כְּשִׁוּצֵאִין מִהַצָּרָה, הִיא מְכַנֶּה בְּשֵׁם הַלְכָה, עַל שֶׁם תְּהִלּוֹת הַדְּמִים, שֶׁהוֹלְכִין כְּפִסְדֵי כְּשִׁוּצֵאִין מִהַצָּרָה כַּנ"ל:

[ג] וּמִזֶּה בָּאָה הוֹלְדָה בְּנִקְלָה. כִּי 'בְּשַׁעַת שֶׁאֲשֶׁה כּוֹרַעַת לִילָד יִרְכּוֹתֶיהָ מִצְטַנְנֹת' (כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רבוּתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבָרְכָה, סוּטָה

אורח חיים התעוררות לימי תנוכה הלכות תנוכה לו

יא:), ועל ידי זה נעשה ההולדה, כי הדמים עולין למעלה, ואזי נדחק המקום שם, ואזי הם דוחים את הולד לחוץ, ואחר כך חוזרים הדמים למקומם, שזה בחינת תודה הלכה, שהוא בחינת תהלוכות הדמים, שהוזרים לילך בפסדר כנ"ל. כי גם התלכה היא בחינת הולדה, כי יש תמכי אוריתא, שנותנים ממוזן ללומדי תורה, ובתחלה הם מחפרים ממוזם מעצמם, כי בשנותנים הממוזן לתלמיד חכם, נחסר אצלם, שזה בחינת ירכותיה מצטננות, כי דמים תרתי משמע. אבל אחר כך, על ידי ממוזם שמתזקין התלמיד חכם, ונולד הלכות שהם בחינת חסד, אזי על ידי השפעת החסד הוזר ונתמלא החפרון:

וזה בחינת שעשוע עולם הבא, בבחינת (ישעיה ל): "וזהה אור הלכנה כאור החמה", הנאמר לעתיד, כי תלכנה טבעה קר, בחינת חפרון וקרירות, ועתידה להתמלא את כאור החמה, בחינת מלוי החפרון, שזה בחינת הולדה, בחינת הלכות, שהם בחינת שעשוע עולם הבא כנ"ל. וזה בחינת (בראשית ב): "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" באברהם (בראשית רבה פרשת יב), הינו חסד, כי ההולדה על ידי בחינת הלכות, שהם בחינת חסד כנ"ל. וזה בחינת (תהלים ק): "מוזור לתודה הריעו ליי כל הארץ". לתודה אותיות תולדה. הריעו ליי כל הארץ ראשי תבות הלכה, פמוכא. כי התלכות, בחינת תודה, הם בחינת הולדה כנ"ל.

וזה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (סוטה י): 'אסא חלה את רגליו, על שעשה אנגריא בתלמידי חכמים'. כי על ידי שעשה אנגריא בתלמידי חכמים ובטל אותם מן התלכות, על ידי זה חלה את רגליו, כי התלכות הם בחינת תקון וקיום הרגליו, כי התלכות הם בחינת תהלוכות הדמים, שהוזרין והולכין בפסדר כנ"ל, ואסא שפגם בזה ובטל את התלמידי חכמים מן התלכות, על כן חלה את רגליו.

[ד] וכשזוכין לבחינת תודה הלכה, על ידי זה נתגלה אור האמת ומאיר בהדבור, כי מתחלה בשתדמים שוטפין על הלב היא בחינת פגם האמת, בבחינת (משלי כ"ט): "אנשי דמים ישנאו

לה אורח חיים התעוררות לימי תנוכה הלכות תנוכה

תם", אבל אחר כך פשיטתו מהצרה, שזה בחינת תודה הלכה, אזי מאיר האמת בבחינת (מיכה ז): "תתן אמת ליעקב, חסד לאברהם". חסד לאברהם הינו הלכות פנ"ל על ידי זה מאיר האמת ומשלים הדבור, כי עקר שלמות הדבור על ידי אמת, כי קושטא קאי וכו' (שבת ק"ד), ואפלו שקר אין לו קיום רק על ידי אמת (כמו שפרש רש"י (במדבר י"ג) על פסוק: "וגם זבת חלב ודבש" וכו').

נמצא שעקר קיום ושלמות הדבור הוא על ידי האמת, שהוא מאיר בהדבור על ידי שלשה שמות, בבחינת (תהלים ג).

"אל אלהים ה' דבר". כי אלו שלשה שמות הם מקור האמת, ועל ידם מאיר האמת בהדבור, דהינו ברבוע הדבור, הינו בחינת ארבעה חלקי הדבור.

כי יש רבוע הדבור, ועל כן פשטו ישראל בגלות, והיה הדבור בגלות, נאמר במשה (שמות ד): "לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשום גם מאז דברך" וכו', זה בחינת רבוע הדבור, ארבעה חלקי הדבור. כי יש דבור של צדקה, בבחינת (ישעיה ס"ג): "מדבר בצדקה", שזהו בחינת היתרון שיש לאדם על החי שהוא הדבור, שהוא גדר האדם והוא בחינת צדקה, שהוא גומל חסד עם הפריות שזה גדר האדם, שדרכו לגמול חסד, מה שאין כן החי. וזה שנאמר: "נעשה אדם", וכתוב: "וישם האיש אשר עשיתי עמו היום" וכו'. 'מה התם צדקה אף פאן צדקה' (תקדמת הזוהר דף יג:), שעל ידי צדקה נקרא אדם, כי הצדקה שמשם הדבור הוא גדר האדם פנ"ל. וזה בחינת: "לא איש דברים אנכי", הינו הדבור של צדקה, בחינת (תהלים קי"ב): "טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו", דהינו גמילות חסד וצדקה.

ויש דבור של תשובה, בחינת (הושע י"ד): "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'". וזה בחינת: גם מתמול, בחינת דבור של תשובה, כמו שפתוב (תהלים צ): "ותאמר שובו בני אדם כי אלה שנים בעיניך כיום אתמול".

אורה חיים התעוררות לימי תנוכה הלכות חנוכה לט

ויש דבור של עשירות, דהינו עשירים קרובים למלכות שהם בחינת (בראשית מ): "שִׁלְשַׁת הַשָּׁרִיגִים", ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה (חלין צ"ב): "שִׁלְשָׁה שָׂרֵי גָאִים, דְּהִינוּ 'עֲשִׂירִים קְרוֹבִים לְמַלְכוּת' (כמו שפרש רש"י שם), שיש להם בחינת דבור, בבחינת (משלי כ"ב): "חֵן שִׁפְתָיו רָעָהוּ מִלֶּדָה", הינו הדבור של קרובים למלכות. וזה בחינת: גם משלשם, בחינת שלשלת השריגים הנ"ל, הינו הדבור של 'עשירים קרובים למלכות', ויש דבור של מלכות, בחינת מלכות פה, וזה בחינת: גם מאז דברך, בחינת (תהלים צ"ג): "נִבּוֹן כַּסְאֶךָ מֵאֵז".

והאמת מאיר ברבוע הדבור הנ"ל על ידי שלשה שמות הנ"ל שהם: אל, אלקים, יי, שהם בחינת: תפלה ותורה ושדוכים וזווגים. אל זה בחינת תפלה, פי אל על שם הפה, שהוא תקיף ובעל היכלת, ועל ידי התפלה נקראין ישראל בשם אל, בבחינת (מגלה י"ח): 'מִנִּין שִׁקְרָאוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיעֶקֶב אֵל שֶׁנֶּאֱמַר: 'וַיִּקְרָא לוֹ אֵל' וכו'. פי על ידי התפלה, כביכול, אנו לוקחין לעצמנו הפה ממנו יתברך, פי אנו מבטלין גזרותיו, נמצא שיש לנו הפה, ועל כן נקראין ישראל "אל" על ידי התפלה על שם הפה הנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ירושלמי תענית): "לא איש אל ויכזב" לא איש הוא, שעשה דברי אל ככזב. פי על ידי התפלה מבטלין גזרותיו יתברך, ואזי ישראל נקראין אל. ומשם מאיר הדבור, בבחינת) תהלים קמ"ה): "וַיִּבְרָךְ יְדָבְרוּ"; דהינו על ידי הפה וגבורה, שזה בחינת אל על שם הפה, מאיר הדבור על ידי האמת, פי התפלה היא רק על ידי אמת, כמו שכתוב (שם): "קְרוֹב ה' וְכוּ' לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת".

אלקים זה בחינת תורה, כמו שכתוב (שמות ד): "וְאֵתָהּ תִּהְיֶה לוֹ לְאֱלֹקִים", ותרנומו: 'לרב'. ונהו: "הוא יהיה לך לפה" שבחינת אלקים, בחינת תורה הוא מאיר לפה, דהינו להדבור, פי הרב מורה דרך ישר לתלמידיו בתורתו, שזה בחינת (ירמיה ט"ו): "אם תוציא יקר מוזלל כפי תהיה", והוא בחינת אמת, בבחינת (מלאכי ב): "תִּוְרַת אֱמֶת הִיְתֶה בְּפִיהוּ".

מ אורח חיים התעוררות לימי תנוכה הלכות תנוכה

ה' זה בְּחִינַת שְׂדוּכִים, בְּבַחֲיַנַת (בְּרֵאשִׁית כ"ד): "מִה' יֵצֵא הַדְּבָר", בְּחִינַת (מִשְׁלֵי י"ט): "וּמִה' אִשָּׁה מִשְׁכַּלְתָּ". וְהוּא בְּחִינַת אֲמֵת, בְּבַחֲיַנַת (בְּרֵאשִׁית שָׁם): "אֲשֶׁר הִנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ אֲמֵת". וְעַל יְדֵי זֶה נִשְׁלַם הַדְּבֹר, כִּי 'עֲשֶׂרָה קַבִּין שִׁיחָה יֵרְדוּ לְעוֹלָם, תִּשְׁעָה נִמְלֹו נָשִׁים, וְאֶחָד כָּל הָעוֹלָם כְּלו' (כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה, קְדוּשֵׁין מ"ט): וְכֹל זְמַן שֶׁאֵין הַתְּקַשְׁרוֹת, אֵין לְהַדְּבֹר שְׁלֵמוֹת, אֲבָל כְּשֶׁנִּתְקַשְׁרִין, נִתְחַבְּרִים וְנִשְׁלָמִים הִלְקִי הַדְּבֹר. נִמְצָא שֶׁעַל יְדֵי שְׁלֵשָׁה שְׁמוֹת הַנִּזְ"ל שֶׁהֵם: אֵל, אֱלֹקִים, ה', שֶׁהֵם בְּחִינַת: תְּפִלָּה, תּוֹרָה, שְׂדוּכִים נִשְׁלַם הַדְּבֹר עַל יְדֵי הָאֲמֵת, הֵינּוּ רַבּוּעַ הַדְּבֹר, שֶׁנִּשְׁלַם עַל יְדֵי הָאֲמֵת כַּנִּזְ"ל.

[ה] וְשְׁלֵמוֹת הַדְּבֹר הוּא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, כִּי כָל לְשׁוֹנוֹת הָעַמִּים הֵם חֲסֵרִים, וְאֵין לָהֶם שְׁלֵמוֹת, כִּי נִקְרְאִין לְשׁוֹן עֲלָגִים (יִשְׁעִיָּה ל"ב), וְאֵין שְׁלֵמוֹת רַק לְלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ הוּא מִקְשֶׁר לְשַׁבָּת, בְּבַחֲיַנַת (שָׁם נ"ח): "וַדְּבַר דְּבָר" 'שֶׁלֹא יִהְיֶה דְבֹרֶךְ שֶׁל שַׁבָּת כְּדְבֹרֶךְ שֶׁל חַל' (שַׁבָּת קי"ג). בְּבַחֲיַנַת (בַּמִּדְבָּר ו): "כֹּה תְּבָרְכוּ" 'בְּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ' (כוּטָה ל"ח) שֶׁבְּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ נִכְלָל בְּרָכָה וְקִדְשָׁה, כִּי הַלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ מִקְשֶׁר לְשַׁבָּת, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בְּרָכָה וְקִדְשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב): "וַיְבָרֶךְ וַיְקַדֵּשׁ" וְכו'. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַקֹּדֶשׁ מִקְשֶׁר לְשַׁבָּת, עַל כֵּן עַל יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַדְּבֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, עַל יְדֵי זֶה מְמַשִּׁיכִין הַשְּׂמֻחָה שֶׁל שַׁבָּת לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל.

כִּי יָמֵי הַחַל הֵם בְּחִינַת עֲצָבוֹת, וְאֶפְלוֹ הַמְּצוּוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּיָמֵי הַחַל הֵם בְּחִינַת עֲצָבוֹת, כִּי מִט"ט שְׁלֵטְנוֹתָהּ בְּיָמֵי הַחַל (תְּקוּנֵי זֹהַר, תְּקוּנֵי יח, דף לג:), וּמִט"ט הוּא בְּחִינַת עֶבֶד, בְּחִינַת עֲצָבוֹת, אֲבָל שַׁבָּת הוּא בְּחִינַת בֵּן וְאֵז נִיחָא לְעֵלְאִין וְתַתְּאִין, וְנִתְעוֹרָר שְׂמֻחָה, וְאֵזִי נִתְרוֹמָמִין וְנִתְעַלִּין כָּל הַמְּצוּוֹת שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל מִן הָעֲצָבוֹת, וְנִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם מְנוּחָה וְשְׂמֻחָה, בְּבַחֲיַנַת (בְּרֵאשִׁית ה): "וַיֹּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר, זֶה יִנְחַמְנוּ מִכָּאֲשֶׁרָנוּ וּמִכָּעַצְבוֹן יַדֵּינוּ", הֵינּוּ בְּחִינַת שַׁבָּת שֶׁהִיא בְּחִינַת בֵּן, בְּחִינַת נֹחַ, נִיחָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין (עֵין תְּקוּנֵי ע' בְּסוּפּוֹ וּבְזֹהַר בְּרֵאשִׁית נ"ח נ"ט), שֶׁהוּא מְנַחֵם וּמְשַׂמֵּחַ הַכֹּל מִן הָעֲצָבוֹת, בְּחִינַת: "זֶה יִנְחַמְנוּ" וְכו'.

אורח חיים התעוררות לימי תנוכה הלכות תנוכה מא

ובשזוכין לבחינת לשון הקדש, שהוא מקשר לשבת, אזי ממשיכין על ידו את הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל, כי מחמת שהלשון הקדש מקשר לשבת, על כן נמשך על ידו השמחה של שבת לששת ימי החל. וזה: אל אלקים ה' דבר (עם התבות) מספר שמחה, כי על ידי שלמות הדבור שהוא לשון הקדש, נמשך שמחה כנ"ל.

[ו] ועל ידי זה שממשיכין קדשה של שבת לששת ימי החל, על ידי זה נתגלה האחדות הפשוט יתברך. כי בששת ימי החל הם פעולות משתנות, שכל יום נברא פעולה משנה, וזה כנגד השכל האנושי, להבין זאת בשכל האנושי, שפעולות משתנות יהיו נמשכין מאחד הפשוט יתברך ויתעלה, כי בשכל האנושי אי אפשר להבין זאת. רק על ידי שבת שאנו זוכין, שנתן לנו השם יתברך מתנה גדולה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (שבת י:): 'מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה', על ידי זה נתגלה אחדות הפשוט. כי שבת מורה על אמונת היהוד, שאנו מאמינים, שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, שברא כלם בששת ימי החל ושבת בשבת. נמצא שעל ידי שבת נתגלה אחדות הפשוט יתברך. והתגלות אחדות הפשוט זאת הבחינה יקרה מאד אפילו אצלו יתברך, כמו שמצינו: 'יחיד ורבים הלכה ברכים' (ברכות ט' ול"ז), כי מחמת שהם רבים, שכל אחד יש בו דעה משנה בחינת פעולות משתנות, וכשהם מספיקים יחד לדעת אחד, נמצא בחינת פעולות משתנות נעשה בחינת אחדות הפשוט, שזה יקר מאד בעיניו יתברך, ועל כן הלכה כמותם. וגם כדי שלא להרבות מחלקת בישראל, כי אם לא כן, כל יחיד ויחיד יאמר פדעתו ואין לדבר סוף, ויתרבו מחלקת בישראל (עין בבא מציעא נ"ט), שאין זה רצונו יתברך, כי רצונו רק בבחינת אחדות הפשוט, כי פשנתגלה בחינת אחדות הפשוט למטה, גם למעלה נתגלה אחדות הפשוט יתברך, בבחינת: "אתה אחד ושמו אחד, ומי בעמך ישראל גוי אחד בארץ". שעל ידי אחדות שנתגלה בישראל למטה, נתגלה אחדותו הפשוט יתברך למעלה.

מב אורח חיים התעוררות לימי תנוכה הלכות תנוכה

וזה בחינת מעשה דרבי אליעזר הגדול בתנור של עכנאי (בבא מציעא מ"ט), פי רבי אליעזר הלכה כמותו בכל מקום (שם), והיה רוצה להראות, שזכה לשלמות הדבור, דהינו שלמות רבוע הדבור, שזוכין לזה על ידי הלכות כנ"ל, ועל כן אמר: הרוב יוכיח, אמת המים יוכיח, כתיב בית המדרש יוכיחו, בית קול יוכיח. פי אלו ארבעה דברים הם בחינת רבוע הדבור, דהינו ארבעה חלקי הדבור הנ"ל. פי הצדיקים הם גבורי כח עושי דברו, כמובא בזהר הקדוש (לך לך דף צ), שהם עושים ומנהיגים עם הדבור כרצונם, ועל כן רצה רבי אליעזר להראות, שיש לו שלמות רבוע הדבור, ועל כן יכול לעשות עם הדבור כרצונו, דהינו לשנות הטבע כרצונו על ידי שלמות דבורו, והראה זאת בארבעה דברים שהם בחינת רבוע הדבור.

חרוב יוכיח זה בחינת הדבור של צדקה, פי חרוב הוא בחינת צדקה, פי חרוב נוטעין אותו רק לדורות, כמו שאמרו בגמרא (תענית כ"ג): 'אנא עלמא בקרויבא אשתפח, פי היכי דשתלי לי אבהתי, אנא נמי שתלי לבנאי'. נמצא שהחרוב הוא רק לדורות כמו הצדקה שהיא לדורות, כמו שאמר רבי היא (שבת קנ"א): 'פי אתא עניא אקדם לה רפתא, פי היכי דלקדמו לבניד וכו', גלגל הוא שחזור בעולם.

אמת המים זה בחינת תשובה, בבחינת (איכה ב): "שפכי כמים לבך נכה פני ה".

כתיב בית המדרש זה בחינת עשירים, שהם כתיב שחבל פונין בו, פי "אתיבי עשירי רבים" (משלי י"ד), והכל פונים אל העשירים. וזהו: כתיב בית המדרש, בחינת (תהלים ל"ד): "דרשי ה' לא יחסרו כל טוב" דהינו הצדיקים דרשי ה', שכל טוב נמשך מהם. אך צדיקים מהני זכותיהו אעלמא, אדידהו לא' (חלין פ"ו), פי הצדיקים בעצמן אין להם כלום, רק ממשיכין כל טוב אל העולם, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, על רבי חנינא בן דוסא (שם): 'כל העולם נוזן בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין וכו'. ועל כן העשירים נקראין כתיב בית המדרש, שהם

אורח חיים התעוררות לימי תנוכה הלכות תנוכה מג

בתל שחבל פונין אליו על ידי עשירותם, וכל טוב שיש להם נמשך להם מבחינת בית המדרש, הינו בחינת: "דורשי ה' לא יחסרו כל טוב", שמהם נמשך כל ההשפעות כנ"ל.

בת קול זה בחינת מלכות, כי הקול יוצא משת עזקאין דקנה, בחינת מלכות, בחינת (מלכים א י'): "יש מעלות לפסא" (עין זהר נשא קכ"א: פנחס רל"ה ובתקון כ"ב). נמצא שהרצה רבי אליעזר בארבעה דברים אלו, שיש לו שלמות רבוע הדבור, דהינו בחינת ארבעה חלקי הדבור הנ"ל. אבל אף על פי כן לא השגיחו על זה, כי יחיד ורבים הלכה פרבים, כי זה יקר בעיני השם יתברך, שזה בחינת התגלות אחדות הפשוט מבחינת פעולות משתנות כנ"ל, שזה בחינת שבת כנ"ל. וזהו שאמר הקדוש ברוך הוא: 'נצחוני בני'; הינו שבחינת בן שלהם נצח, כי זה שרבים מספיקים לדעת אחד, זה בחינת שבת, בחינת בן כנ"ל.

וזה בחינת: "עבדו את ה' בשמחה" (תהלים ק). הינו להמשיך שמחה לבחינת עבד, בחינת מט"ט, בחינת ישות ימי החל כנ"ל. וזהו: דעו כי ה' הוא אלקים, בחינת אחדות הפשוט, שכל השנויים הם אחד, שזה נתגלה על ידי שנמשך השמחה של שבת לישות ימי החל, שהם בחינת עבד כנ"ל.

וזה בחינת חנפה. כי ימי חנפה הם ימי הודאה, שהוא בחינת שעשוע עולם הבא, בחינת הלכות, שעל ידי זה זוכין לשלמות הדבור, על ידי התגלות האמת כנ"ל. וזהו בחינת השמון של נר חנפה, בבחינת (דברים ל"ג): "תמיה ואוריה לאיש חסידה"; שעל ידי החסדים, דהינו בחינת הלכות, נתגלה אור האמת, בחינת: "תמיה ואוריה". וזה בחינת השמון, שהוא בחינת אור האמת, בחינת (תהלים מ"ג): "שלח אורך ואמתך". וצריך לתנו סמוך לפתח (שבת כ"א:), בחינת: "פתחי פיה" (מיכה ז'), הינו הדבור, כי האמת מאיר בהדבור כנ"ל, בבחינת (תהלים קי"ט): "פתח דברך יאיר" ואזי נמשך השמחה של שבת לישות ימי החל על ידי לשון הקדש, שהוא שלמות הדבור.

מד אורח חיים התעוררות לימי תנוכה הלכות תנוכה

וזה בחינת: חנפה חנו כ"ה, בחינת שבת ניהא, שבו מקשר לשון הקדש שהוא בחינת: "כה תברכו" בלשון הקדש כנ"ל. והשמחה של שבת מאיר לששת ימי החל, שהם גם פן בחינת חנפה בחינת חנוף, מט"ט, עבד, ששלטנותה בימי החל, בבחינת: "זה ינחמנו ממשעינו ומעצבון ידינו" בחינת שמחה של שבת, שנמשך לששת ימי החל כנ"ל.

וזה: "ויהי מקץ שנתים ימים". מקץ תינו סוף, בחינת הלכות, שהם שעשוע עולם הבא שהוא בסוף. וזהו: שנתים ימים, כמאמר רבותינו, זכרונם לברכה (הגיגה ה:): על האי בר פי רב דחד יומא שהיה מצטער, עד שדרש לו רבי יוחנן: "ואותי יום יום ידרשון", שיום אחד בשנה חשוב שנה, וזהו: שנתים ימים, בחינת תמים שנחשבין לשנים על ידי למוד הלכות, בחינת יום יום ידרשון כנ"ל. (וגמר פרוש הפסוק על פי התורה הנ"ל לא זכינו לשמע):

ובשעה שהלב בצרה גם הראה בצרה. פי הראה היא קיום הגוף, פי הראה מקימת הלחה לבנה וממשכת הלחלוהית להגוף, פי הגוף יש לו תנועות שהם מיבשין הגוף, פי התנועות מיבשין, ועל פן עקר הקיום על ידי הראה, שממשכת לחלוהית. וכשהלב בצרה, שאז הדמים עולין ושופין על הלב, ואזי הלב דופק בדפיקות גדולות, אזי הראה מנשבת נשיבות גדולות, ואזי נתיבש הראה, ועל ידי זה נתיבש הגוף, חם ושלום. ושמן הוא רפואה להראה, כמו שאמרין העולם, כי השמן מלחלה, תינו בחינת השמן הנ"ל, שהוא בחינת תקון הצרה כנ"ל. ובתחלה פשה צדיק בצער ובצרה, פמה וכמה נשמות שבעולם הזה ועולם הבא מקוננין ומתאבלין על צערו, וגם השכינה מקוננת, פי אפלו על דמים של רשעים השכינה מקוננת, קל וחמר על דמן של צדיקים, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, (סנהדרין מו) אבל פשוטה לרפואה, אזי מתנחמין בלם, ונמשך שמחה לכלם, בבחינת (ישעיה נ"ז): "וארפאהו ואשלם נחמים לו ולאבליו", שעל ידי רפואתו נמשך נחמה לכל האבלים הנ"ל, תינו שמחה כנ"ל.

אורח חיים התעוררות לימי תנוכה הלכות תנוכה מה

ודע, שפזמור לתודה הוא מסגל למקשה לילד, דהינו לומר אותו. כי פזמור לתודה ראשי תבות מל, בחינת שבועין קלין של היולדת שצועקת קדם הילדה, פמוכא. ויש פזמור זה קס"ח אותיות. קס"ח הוא חסד בא"ת ב"ש, שעל ידי החסד בחינת הלכות ההולדה פנ"ל. ויש מ"ג תבות בזה הפזמור, כי קשוי לילד הוא על ידי שיש קלפה שהיא אומרת: "גורו, גם לי גם לך לא" וכו') מלכים א ג), כי אינו רוצה שיצא לאויר העולם, וכנגד זה יש מ"ג תבות בזה הפזמור פנ"ד בחינת גם הנ"ל, כי הפזמור הזה הוא סגלה למקשה לילד פנ"ל.

(ספר ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ב')

קונטרס "שלשים יום קודם החג"

עניני לימוד הלכות החג שלשים יום קודם החג,
ולימוד הלכות חג בחג

תוכן הענינים

שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח
שלשים יום..... נ
מתחילין מיום הפורים עצמו..... נא
כבר מן הפורים ואילך התחילו הדרשנים לדרוש
ברבים בהלכות הפסח..... נא
שואלים הלכות פסח בפסח והלכות עצרת בעצרת
והלכות החג בחג – בבית הועד שואלים בהלכות
הפסח קודם לפסח שלשים יום..... נב
שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום,
ומאז חל עליו להיזהר בצרכי הפסח..... נג
שואלין בהלכות הפסח שלשים יום קודם הפסח,
וכל השואל בענין זה באותו זמן שואל כענין הוא,
ודוחין את השואל שלא כענין מפניו..... נג
נזקקין לזה ששואל בהלכות הרגל, שהוא שואל
כענין..... נד
תוך ל' יום קודם הפסח משועבד הרב להתלמידים
ללמוד להם הלכות פסח..... נד

שלשים יום תוכן הענינים קודם החג מז

"שואלין" היינו מה שיצטרכו לעתיד ביום הפסח –
ו"דורשין" היינו מה שצריך לאותו יום קודם היו"ט
לידע בהלכות יום טוב מה לעשות עכשיונד
שואלין בהלכות החג קודם לחג שלשים יוםנד
הוא הדין בשאר יום טוב דורשין קודם לכן ל' יום
נה

מועדי ה', מצותן שיהיו קורין אותן כל אחד ואחד
בזמנו – משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין
ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות
עצרת בעצרת הלכות חג בחג – והיה מדבר עמהן
הלכות כל מועד ומועד בזמן להודיע חוקי
האלהים ותורותיו, וקבלו וקיימו שכר המצות
עליהם ועל בניהם בזה ובבא

היו רגילין לבוא לשמוע הלכות הרגל קודם הרגל
שלשים יום

רגילין לדרוש באלול ובאדר סמוך לחג ומלמדין
אותם ברבים בדברים הקלים שיהיו הכל בקיאים
בהם

אימתי שמחה לאיש במענה פיו, בזמן שיודע
לדרוש הלכות חג בחג – דבר אחר אימתי שמחה
לאיש, אימתי אדם שמח בתלמודו בזמן שיש לו
מענה, כששואלין ממנו דבר הלכה

רבנו של עולם... ..ואם בעלי תלמוד הן יעסקו
בהלכות פסח בפסח בהלכות עצרת בעצרת

בהלכות חג בחג – העיד רבי שמעון בן אלעזר משום רבי שמעון בן חנניא כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם שנאמר ודבר בעתו מה טוב נז.....

נזכירה דודיך מייץ. מיינה של תורה, הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת, הלכות חג בחג נח.....

תקנת לימוד הלכות הרגל שלשים יום קודם הרגל – ותקנת לימוד הלכות חג בחג נח.....

ראוי להתחיל ולהשתדל בצרכי החג קודם החג שלשים יום נט.....

חכמי ישראל שבכל דור ודור נהגו לדרוש לעם קודם המועדים בהלכות המועדים, כדי שישמעו וילמדו וידעו מה לעשות נט.....

ביום טוב עצמו דורשים בענינו של יום האסור והמותר ס.....

השל"ה הקדוש מזהיר ללמוד הלכות המועדים, כל דבר השייך בזמנו, כי זו התורה היא ביותר חביבה ומביא לידי מעשה כהוגן, ותורה זו חביבה במאוד מאוד לפני הקב"ה, כי יפה היא ובזמנה היא ס.....

ילמוד הלכות פסח בפסח והלכות חג בחג – והוא הדין לשאר זמנים או ראש חודש ילמוד דבר יום ביומו סא.....

שלשים יום תוכן הענינים קודם החג מט

קבע עתים ללמוד דיני אורח חיים... ואין צריך
לומר הלכות חג בחג שהוא מתקנת משה רבינו
ע"ה..... סא

בכל מועדות ורגלים תלמוד הלכות חג בחג..... סב
הבעל דברי יחזקאל זצ"ל למד הל' פסח בפורים
קודם הסעודה..... סב

הווי זהירין ללמוד בכל המועדים וזמנים, הלכות
פסוקות שבשו"ע השייכות לאותו זמן המועד, כל
אותו הילכתא שבשו"ע, מרישא עד גמירא..... סב

באשר שלשים יום קודם יום טוב היא ההכנה
קודם הרגל, נמשכת הארת קדושת יום טוב
שלשים יום..... סב

— קונטרס —

"שלשים יום קודם החג"

עניני לימוד הלכות החג שלשים יום
קודם החג, ולימוד הלכות חג בחג

א.

שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום הלכך שלשים יום קודם הפסח חל עליו חובת ביעור.
(טור אורח חיים סימן תכט)

שואלים בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום.
(שו"ע אורח חיים סימן תכט סעיף א)

ב.

דתניא שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום.
(גמרא מגילה כט:)

ג.

[והתניא] שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום.
(גמרא עבודה זרה דף ה:)

ד.

שואלין בהלכות פסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג. בבית
וועד שואלין קודם לשלשים יום.
(תלמוד ירושלמי פסחים ב.)

ה.

ומקמי פיסחא בתלתין יומי, מיבעי ליה לישראל למגמר מילי דפיסחא ואגמורי אינשי ביתיה, דתניא (פסחים ו.) שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום.

(ספר הלכות גדולות סימן י"א – הלכות פסח)

ו.

מתחילין מיום הפורים עצמו

ומתחילין מיום הפורים עצמו.

(חק יעקב, פרי חדש, שו"ע התניא – עפ"י הגמ' סנהדרין יב., רש"י ר"ה ז. וסנהדרין פז., תוס' בכורות נז., ועוד)

ז.

אמר ליה רבא לרב נחמן מכדי מפוריא לפיסחא תלתין יומין הוו ומפוריא דרשינן בהלכות הפסח דתניא שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום.

(גמרא סנהדרין יב.:

ח.

כבר מן הפורים ואילך התחילו הדרשנים לדרוש ברבים בהלכות הפסח

אמר רב נחמן בר יצחק מאי עיבורין הפסקת עיבורין דתנן הן העידו שמעברין השנה כל אדר שהיו אומרים עד הפורים מאי טעמא דמאן דאמר עד הפורים כיון דאמר מר שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום אתי לזלזולי בחמין.

(גמרא ראש השנה ז.)

אתי לזלזולי בחמין – שכבר מן הפורים ואילך התחילו הדרשנים לדרוש ברבים בהלכות הפסח, הוזקקו השומעים לעשות פסח לסוף שלושים יום, ואם יעברו בית דין את השנה לא

גב שלשים יום

קודם החג

יתקבלו דברי שלוחי בית דין לשומעין לדחות את הפסח, שכבר שמעו מן הדרשנים.

(רש"י שם)

ט.

שהיו אומרים כו' - לפיכך הוצרכו להעיד כן, שהיו שאר חכמים אומרים עד הפורים מעברין ושוב אין מעברין, וטעמא מפרש במסכת ראש השנה דמן הפורים התחילו לדרוש בהלכות הפסח, דתניא שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום, וכי מרחק להו לא צייתי לשלוחי בית דין, שכבר שמעו מן הדרשנים לעשות הפסח בסוף שלשים ואתי לזלזולי בחמין.

(רש"י סנהדרין דף פז.)

י.

ובפרק קמא דר"ה (דף ז.) נמי משמע כן שמיום הפורים מתחילין לדרוש ולא מקודם גבי הם העידו שמעברין את השנה כל אדר שהיו אומרים עד הפורים משום דדורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום ואתי לזלזולי בחמין מיום הפורים קודם הפסח שלשים יום שמע מינה דערב הפסח בכלל השלשים יום וכן ר"א ור"ש דאמרי בסמוך באחד בניסן מפרש בגמרא דסברי כמאן דאמר שתי שבתות שמע מינה ערב פסח מן המנין.

(תוספות בכורות דף נז:)

יא.

**שואלים הלכות פסח בפסח והלכות עצרת בעצרת והלכות החג
בחג – בבית הועד שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים
יום**

היתה פ' שקלים סמוכה לאדר בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וחוזרין וכופלין אותה וכן בשניה וכן בשלישית וכן ברביעית וכן בפורים שואלים הלכות [הפסח] בפסח והלכות עצרת בעצרת

שלשים יום

קודם החג נג

הלכות [החג] בחג בבית הועד שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום רשב"ג אומר שתי שבתות.

(תוספתא מגילה פ"ג מ"ב)

יב.

שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום, ומאז חל עליו להיזהר בצרכי הפסח

הני שלשים יום מאי עבדתייהו כדתניא שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום.

(גמרא פסחים ו.)

קודם שלשים יום - לפסח, ולקמן מפרש כנגד ששואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום, ומאז חל עליו להיזהר בצרכי הפסח.

(רש"י שם)

יג.

שואלין בהלכות הפסח שלשים יום קודם הפסח, וכל השואל בענין זה באותו זמן שואל כענין הוא, ודוחין את השואל שלא כענין מפניו

הא למדת ששואלין בהלכות הפסח שלשים יום קודם לפסח ושכל השואל בענין זה באותו זמן שואל כענין הוא ודוחין את השואל שלא כענין מפניו. וזכר לדבר שהרי משה עומד בפסח ראשון ומוזהיר על פסח שני ואף על פי ששאלת הטמאים הביאתהו לכך מ"מ אלמלא שכן לא היה מאריך בדיני פרטיו כל כך עד שיגיע זמן הראוי לכך.

(מאירי שם)

נד שלשים יום קודם החג

יד.

נזקקין לזה ששואל בהלכות הרגל, שהוא שואל כענין

שני תלמידים ששואלין קודם הרגל, נזקקין לזה ששאל בהלכות רגל, דהוה ליה שואל כענין.

(ספר מובח אבנים ח"א סי' א')

טו.

תוך ל' יום קודם הפסח משועבד הרב להתלמידים ללמוד להם הלכות פסח

אם שאלו התלמידים בהמה מהרב תוך ל' יום קודם הפסח ומתה, פטורים, דאותו זמן משועבד הוא להם, והוי שאלה בבעלים.

(טורי זהב או"ח תכט, סק"א)

טז.

"שואלין" היינו מה שיצטרכו לעתיד ביום הפסח – ו"דורשין" היינו מה שצריך לאותו יום קודם היו"ט לידע בהלכות יום טוב מה לעשות עכשיו

שואלין ודורשין בהל' פסח – "שואלין" היינו מה שיצטרכו לעתיד ביום הפסח, ו"דורשין" היינו מה שצריך לאותו יום.

(טורי זהב שם)

יז.

שואלין בהלכות החג קודם לחג שלשים יום

משנה: סוכה ישנה בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה.

(גמרא סוכה ט.)

שלשים יום

קודם החג נה

בית שמאי פוסלין - דבעו סוכה לשמה, וזו סתם נעשית, ואילו תוך שלשים לחג הוה, כיון דשואלין בהלכות החג קודם לחג שלשים יום סתם העושה לשם חג הוא עושה, אבל קודם שלשים סתמא לאו לחג.

(רש"י שם)

בפרש"י בד"ה ב"ש פוסלין כו' כיון דשואלין בהלכות החג קודם לחג ל' יום כו' עכ"ל. בפרק קמא דפסחים יליף לה מקרא דשואלין בהלכות פסח קודם לפסח ל' יום, ואפשר דילפינן הלכות חג מפסח בשום דרשא, ואינו דומה, דב"ה הכא לית להו הא דשואלין דבהא לא פליגי אב"ש, ומכאן תשובה לבית יוסף באורח חיים ריש הלכות פסח שהבין הא דשואלין ל' יום קודם היינו דוקא בפסח ולא בחג.

(מהרש"א שם)

יח.

הוא הדין בשאר יום טוב דורשין קודם לכן ל' יום

והוא הדין בשאר יום טוב דורשין קודם לכן ל' יום.

(ב"ח, מ"א, חק יעקב, שו"ע התניא, רש"י ומהרש"א סוכה ט., ירושלמי שקלים, ועוד)

יט.

מועדי ה', מצותן שיהיו קורין אותן כל אחד ואחד בזמנו – משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג – והיה מדבר עמהן הלכות כל מועד ומועד בזמנן להודיע חוקי האלהים ותורותיו, וקבלו וקיימו שכר המצות עליהם ועל בניהם בזה ובבא

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג.

(גמרא מגילה לב.).

נו שלשים יום

קודם החג

וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת - למה הוצרך לכתוב כאן וידבר משה וכי כל המצות כולן לא אמרן משה לישראל, מהו וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל מלמד שהיה מדבר עמהן הלכות כל מועד ומועד בזמן להודיע חוקי האלהים ותורתיו, וקבלו וקיימו שכר המצות עליהם ועל בניהם בזה ובבא.

(רש"י שם)

כ.

היו רגילין לבוא לשמוע הלכות הרגל קודם הרגל שלשים יום

אמר רב נחמן לא יהבינן זמנא לא לבני כלה בכלה ולא לבני ריגלא בריגלא.

(גמרא בבא קמא קיג.)

בריגלא – באין לשמוע הלכות הרגל קודם הרגל ל' יום.

(רש"י שם)

ולא לבני רגלי ברגלי – בני אדם שבאין מעירותיהן לשמוע הלכות הרגל קודם לרגל שלושים יום (הרמ"ה ז"ל בפרטיו).

(שיטה מקובצת שם)

כא.

רגילין לדרוש באלול ובאדר סמוך לחג ומלמדין אותם ברבים בדברים הקלים שיהיו הכל בקיאים בהם

(האומר לאשה הרי את מקודשת לי) על מנת שאני תלמיד כל ששואלים אותו דבר אחד בתלמודו ואמרו ואפילו בהלכות החג שמלמדים אותן ברבים מדברים הקלים סמוך לחג כדי שיהיו כל העם בקיאים בהם.

(שו"ע אבן העזר סימן לח סעיף כז)

שלשים יום

קודם החג נו

בהלכות החג – בגמרא אמרינן אפילו יודע בהלכות כלה, ופירש רמב"ם כלה לשון דרשה, דהיינו שרגילין לדרוש באלול ובאדר סמוך לחג ומלמדין אותם ברבים בדברים הקלים שיהיו הכל בקיאים בהם.

(טורי זהב שם ס"ק טז)

כב.

**אימתי שמחה לאיש במענה פיו, בזמן שיודע לדרוש הלכות חג
בחג – דבר אחר אימתי שמחה לאיש, אימתי אדם שמח
בתלמודו בזמן שיש לו מענה, כששואלין ממנו דבר הלכה**

רבי זירא אמר מהכא שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעתו
מה טוב (משלי טו, כג). אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה בפיו לשון
אחר אימתי שמחה לאיש במענה פיו בזמן שדבר בעתו
מה טוב.

(גמרא עירובין נד.)

**אימתי שמחה וכו' בזמן – שיודע לדרוש הלכות חג
בחג, דבר אחר אימתי שמחה לאיש, אימתי אדם שמח
בתלמודו בזמן שיש לו מענה, כששואלין ממנו דבר
הלכה.**

(רש"י שם)

כג.

**רבנו של עולם... ..ואם בעלי תלמוד הן יעסקו בהלכות פסח
בפסח בהלכות עצרת בעצרת בהלכות חג בחג – העיד רבי
שמעון בן אלעזר משום רבי שמעון בן חנניא כל הקורא פסוק
בזמנו מביא טובה לעולם שנאמר ודבר בעתו מה טוב**

תנו רבנן הקורא פסוק של שיר השירים ועושה אותו כמין זמר והקורא
פסוק בבית משתאות בלא זמנו מביא רעה לעולם מפני שהתורה חוגרת
שק ועומדת לפני הקדוש ברוך הוא ואומרת לפניו רבנו של עולם
עשאוני בניך ככנור שמנגנין בו לצים אמר לה בתי בשעה

נח שלשים יום

קודם החג

שאוכלין ושותין במה יתעסקו אמרה לפניו רבונו של עולם אם בעלי מקרא הן יעסקו בתורה ובנביאים ובכתובים אם בעלי משנה הן יעסקו במשנה בהלכות ובהגדות ואם בעלי תלמוד הן יעסקו בהלכות פסח בפסח בהלכות עצרת בעצרת בהלכות חג בחג העיד רבי שמעון בן אלעזר משום רבי שמעון בן חנניא כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם שנאמר ודבר בעתו מה טוב.

(גמרא סנהדרין קא.)

כד.

נזכירה דודיך מיין. מיינה של תורה, הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת, הלכות חג בחג

נזכירה דודיך מיין. מיינה של תורה, הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת, הלכות חג בחג.

(ילקוט שמעוני שיר השירים – פרק א – רמז תקפב)

כה.

תקנת לימוד הלכות הרגל שלשים יום קודם הרגל – ותקנת לימוד הלכות חג בחג

חכמים הראשונים תקנו בזמן שבית המקדש היה קיים, שיתחילו הדרשנים לדרוש ברבים הלכות הרגל שלשים יום לפני הרגל, דהיינו שמפורים ואילך ידרשו הלכות פסח, ומחמשה באייר ואילך ידרשו הלכות עצרת, ומי"ד באלול ואילך ידרשו הלכות החג כו'.

ותקנה זו לא נתבטלה מישראל אף לאחר שחרב בית המקדש, שכל חכם היה שונה לתלמידיו הלכות הרגל שלשים יום לפניו, כדי שיהיו בקיאים בהלכותיו וידעו המעשה אשר יעשון.

שלשים יום

קודם החג נט

ובדורות הללו שאין החכם שונה לתלמידיו הלכות (לפי שהכל כתוב בספר) מצוה על כל אחד ואחד שילמוד הלכות הרגל קודם הרגל עד שיהיה בקי בהם וידע המעשה אשר יעשה.

משה רבינו עליו השלום תיקן להם לישראל שיהיה כל חכם העיר דורש לבני עירו בכל רגל בענינו של יום הנעשה בו ביום כגון בפסח ביציאת מצרים ובעצרת במתן תורה ובחג בהיקף ענני כבוד. וגם כן ידרוש לעם בכל רגל הלכות הצריכות לבו ביום שיודיע להם האסור והמותר בו ביום, הלכות פסח בפסח והלכות עצרת בעצרת והלכות חג בחג, אף על פי שדרש להם הלכות הרגל שלשים יום לפניו. ועכשיו אין נוהגין לדרוש הלכות בחג עצמו (לפי שהכל כתוב בספר) אלא דורשין באגדה מענינו של יום (הערת המלקט: רק שכל אחד ילמוד בעצמו בספר).

(שו"ע התניא או"ח סימן תכט סעיפים א-ד)

כו.

ראוי להתחיל ולהשתדל בצרכי החג קודם החג שלשים יום

מה שאמרו שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום, לא סוף דבר שאלה בהלכות החג, אלא כל השתדלות של צורך החג בכלל זה, ר"ל שראוי להתחיל ולהשתדל בצרכי החג קודם החג שלשים יום.

(מאירי עבודה זרה ה:)

כז.

חכמי ישראל שבכל דור ודור נהגו לדרוש לעם קודם המועדים בהלכות המועדים, כדי שישמעו וילמדו וידעו מה לעשות

חכמי ישראל שבכל דור ודור נהגו לדרוש לעם קודם המועדים בהלכות המועדים, כדי שישמעו וילמדו וידעו

מה לעשות, כדגרסינן פרק בני העיר (מגילה לב, א): תניא, זידבר משה את מעדי ה' אל בני ישראל' (ויקרא כג, מד), משה תקן להם לישראל, שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום: הלכות פסח בפסח והלכות עצרת בעצרת והלכות חג בחג. וגרסינן נמי בפסחים (ו, א) תני שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום. רבן שמעון בן גמליאל אומר שתי שבתות.

(ספר מנורת המאור ח"ד פ"א – אות קלט)

כח.

ביום טוב עצמו דורשים בענינו של יום האסור והמותר

ביום טוב עצמו, בין בג' רגלים, ובין בראש השנה ויום כיפורים, דורשים בענינו של יום האסור והמותר.

(ספר מזבח אבנים ח"א סי' א')

כט.

השל"ה הקדוש מזהיר ללמוד הלכות המועדים, כל דבר השייך בזמנו, כי זו התורה היא ביותר חביבה ומביא לידי מעשה כהוגן, ותורה זו חביבה במאוד מאוד לפני הקב"ה, כי יפה היא ובזמנה היא

גרסינן בפרק חלק (סנהדרין קא, א) תנו רבנן, הקורא פסוק של שיר השירים ועושה אותו כמין זמר, והקורא פסוק בבית משתאות בלא זמנו, מביא רעה לעולם. מפני שהתורה חוגרת שק ועומדת לפני הקב"ה ואומרת לפניו, רבונו של עולם, עשאוני בניך ככינור שמנגנין בו גוים. אמר ל"ה, בתי, בשעה שאוכלים ושותים במה יתעסקו. ואומרת לפניו, רבונו של עולם, אם בעלי מקרא הם יעסקו בתורה בנביאים ובכתובים, אם בעלי משנה הן יעסקו במשנה בהלכות ובאגדות, ואם בעלי תלמוד הן יעסקו בהלכות פסח בפסח בהלכות עצרת בעצרת בהלכות חג בחג. העיד רבי שמעון בן אלעזר משום רבי שמעון בן חנניא, כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם.

שלשים יום

קודם החג סא

על בן בניי יצ"ו, הזהירו ללמוד בימי ניסן פרק ערבי פסחים והרי"ף של פסחים, וכן הטור עם הבית יוסף, ובחג השבועות מאמרים של מתן תורה המוזכרים בפרק רבי עקיבא, וכן בתשעה באב הלכות תשעה באב ותענית, וכן בראש השנה הרי"ף והטור של ראש השנה, וכן ביום הכיפורים מסכת יומא וכו', וכן בסוכות מסכת סוכה, וכן בחנוכה הלכות חנוכה, ובפורים מסכת מגילה. ומסכת יום טוב מישך שייך בכל הימים טובים, תלמוד מן התלמוד ומן הרי"ף והטור כפי אשר תוכלון שאת. כי זו התורה היא ביותר חביבה ומביא לידי מעשה כהוגן, ותורה זו חביבה במאוד מאוד לפני הקב"ה, כי יפה היא ובזמנה היא.

(ספר השל"ה הקדוש – מסכת שבועות – פרק נר מצוה סי' נא)

ל.

ילמוד הלכות פסח בפסח והלכות חג בחג – והוא הדין לשאר זמנים או ראש חודש ילמוד דבר יום ביומו

ילמוד הלכות פסח בפסח והלכות חג בחג והוא הדין לשאר זמנים או ראש חודש ילמוד דבר יום ביומו ובפרט בענין קרבנות היום ומה טוב אם יוכל לחדש איזה חידוש באותו ענין שהזמן גורם.

(הנהגות ודרך האדם מר' שלמה ברוך מבודאפעסט זצ"ל – אות סה)

לא.

קבע עתים ללמוד דיני אורח חיים... ואין צריך לומר הלכות חג בחג שהוא מתקנת משה רבינו ע"ה

קבע עתים ללמוד דיני אורח חיים ויורה דעה לפעמים עם טור ובית יוסף, ואין צריך לומר הלכות חג בחג שהוא מתקנת משה רבינו ע"ה.

(הדרכות והנהגות בדרכי הלימוד מר' אהרן עזריאל ס"ט זצ"ל – אות ח)

לב.

בכל מועדות ורגלים תלמוד הלכות חג בחג

בכל מועדות ורגלים תלמוד הלכות חג בחג.
(רבי שלמה איגר זצ"ל, בספר חוט המשולש עמוד רס"ג)

לג.

הבעל דברי יחזקאל זצ"ל למד ה' פסח בפורים קודם הסעודה

ביום פורים קודם הסעודה היו מביאים לו לשולחנו של
כ"ק אדמו"ר בעל דברי יחזקאל משינאווא זצ"ל את
השו"ע אורח חיים, ולמד בהלכות פסח סי' תכ"ט.
(ברכת הפתח – פתחא זוטא סי' א')

לד.

הוא זהירין ללמוד בכל המועדים וזמנים, הלכות פסוקות שבשו"ע
השייכות לאותו זמן המועד, כל אותו הילכתא שבשו"ע, מרישא
עד גמירא

וכן הוה זהירין ללמוד בכל המועדים וזמנים, הלכות
פסוקות שבשו"ע השייכות לאותו זמן המועד, לכל
הפחות עם הבאר היטב, כל אותו הילכתא שבשו"ע,
מרישא עד גמירא, כגון הלכות פסח קודם הפסח, וכיוצא
בו בכל יום טוב.

(ספר הכנה דרבה מבעל ערוגת הבושם זצ"ל, אות י')

לה.

באשר שלשים יום קודם יום טוב היא ההכנה קודם הרגל,
נמשכת הארת קדושת יום טוב שלשים יום

וכענין שהגיד כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה שהמשך הקדושה לפי
ההכנה, וכאשר ההכנה לשבת היא שלשה ימים כי אז נקרא לפני
השבת כן נמשכת הארת קדושת שבת שלשה ימים ועד אז נקרא אחר

שלשים יום קודם החג סג

השבת, וכמו כן ביום טוב באשר שלשים יום היא ההכנה
קודם הרגל נמשכת הארת קדושת יום טוב שלשים יום
ונקרא אז אחר הרגל.

(ספר שם משמואל פרשת תבוא – שנת תרע"ה)

שלחן ערוך

לפני זקנים עם נערים
בכרך קטן למען ישאווהו בחיקם
להגות בו בכל עת ובכל
מקום כאשר יחטו או יסעו

קצרו כיתה לר יוסף קאלו יוזיא ככה
אפרים קצרו זל :

כדפס בעיון רב עם תוספת בלור המלות

במנת הלגן מוסר אליסכדה גדלגני ובכיתו

פה ויניציא

שער שו"ע ויניציא
שנת של"ח לפ"ק

שלחן ערוך

לפני זקנים עם נערים
בכרך קטן למען ישאווהו בחיקם
להגות בו בכל עת ובכל
מקום כאשר יחטו או יסעו

קצרו כיתה לר יוסף קאלו זל ככה
אפרים קאלו זל :

כדפס בעיון רב עם תוספת בלור המלות

אבן העזר

במנות מוסר אליוויל כראגין

פה ויניציא

שער שו"ע ויניציא
שנת של"ד לפ"ק

תפלה קודם למועד השולחן ערוך:

הנני רוצה ללמוד, כְּדֵי שִׁבְיָאֲנִי הַתְּלִמּוּד הַזֶּה
לְיַד מַעֲשֵׂה, וְלְיַד מַדּוּת יִשְׂרָאֵל, וְלְיַד יְדִיעַת
הַתּוֹרָה. וְהַרְיֵנִי עוֹשֵׂה לְשֵׁם יְחִוּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא וְשְׂכִינְתָּיה בְּשֵׁם יְהו"ה וּבְשֵׁם אֲדֹנָי
מְתִיחֵדִים יֵאָחֲדוּנָה"י עַל יְדֵי הַנְּעֻלָּם בְּדַחִילוֹ
וְרַחֲמֵנוּ בְּיַחְדָּא שְׁלוֹם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.